

Nödvarnslagen

Brottsbalken kap 24 1 §, 4-6 §§

Med tack till

Svenska Budo- och kampsportsförbundet och
<https://lagen.nu>

24 kap. Om allmänna grunder för ansvarsfrihet 1 § Nödvärn

En gärning som någon begår i nödvärn utgör brott endast om den med hänsyn till angreppets beskaffenhet, det angripnas betydelse och omständigheterna i övrigt är uppenbart oförsvarlig.

Rätt till nödvärn föreligger mot

1. ett påbörjat eller överhängande brottsligt angrepp på person eller egendom,
2. den som med våld eller hot om våld eller på annat sätt hindrar att egendom återtas på bar gärning
3. den som olovligen trängt in i eller försöker tränga in i rum, hus, gård eller fartyg, eller
4. den som vägrar att lämna en bostad efter tillsägelse. Lag (1994:458).

24 kap. Om allmänna grunder för ansvarsfrihet 4 § Annan nöd

En gärning som någon, i annat fall än som nämnts tidigare i detta kapitel, begår i nöd utgör brott endast om den med hänsyn till farans beskaffenhet, den skada som åsamkas annan och omständigheterna i övrigt är oförsvarlig.

Nöd föreligger när fara hotar liv, hälsa, egendom eller något annat viktigt av rättsordningen skyddat intresse.
Lag (1994:458)

24 kap. Om allmänna grunder för ansvarsfrihet 5 § Medhjälp

Om någon enligt 1--4 §§ detta kapitel eller enligt 10 §
polislagen (1984:387) har rätt att begå en annars
straffbelagd handling, har var och en som hjälper honom
samma rätt. Lag (1994:458).

24 kap. Om allmänna grunder för ansvarsfrihet 6 § Besinning

Om någon i fall där 1--5 §§ detta kapitel eller enligt 10 § polislagen (1984:387) är tillämplig har gjort mer än vad som är medgivet, skall han ändå vara fri från ansvar, om omständigheterna var sådana att han svårligen kunde besinna sig. Lag (1994:458).

24 kap. Om allmänna grunder för ansvarsfrihet 9 § Samtycke

En gärning som någon begår med samtycke från den mot vilken den riktas utgör brott endast om gärningen, med hänsyn till den skada, kränkning eller fara som den medför, dess syfte och övriga omständigheter, är oförsvarlig. Lag (1994:458).

Övriga §§ i kap 24

- 2 § Handlar om våld mot rymning
- 3 § Handlar om våld mot myteri eller olydnad
- 8 § Handlar om att utföra gärning under order
- 9 § Handlar om att utföra gärning under villfarelse

Tre villkor för nödvärnsrätt

1. Det ska finnas ett brottsligt angrepp
2. Det ska vara aktuellt
3. Försvaret ska vara nödvändigt
  - Försvaret får inte stå i klart missförhållande till de krav som behovs- och proportionalitetsprinciperna anger.
  - Man får försvara sig själv, sin egendom samt avhysa oönskade gäster om ovanstående uppfylls.
  - Den som kommer till någons hjälp har samma rätt till nödvärn som den angripne.

Faktorer som bedöms påverka proportionalitet

- Antalet inblandade aktörer,
- kroppsvikt,
- kunskaper om kampsport,
- upphetsning/stress,
- förekomst av allvarliga hotelser,
- om det är ett konkret eller akut hot,
- det använda våldet,
- förutsebara skaderisker,
- möjligheten att fly eller kalla på hjälp,
- möjligheten att använda mindre/skonsammare våld.

Konsekvenser av nödvärnsrätten

- Stora personer bedöms hårdare.
- Kampsportsutövare riskerar generellt att bedömas hårdare än motsvarande person som inte tränar kampsport.
- Tjejer har generellt rätt att använda mer våld än killar vid nödvärn.
- Om angreppet upphör (avtar) och du "ger igen" är du inte längre den angripne.
- Egendom får bara återtas på bar gärning.
- Man får bara hålla fast en gärningsman i väntan på polisen, aldrig låsa in, låsa fast eller binda.